

Biblioteket er en samtale

av Thomas Brevik

Thomas Brevik är huvudbibliotekarie vid Sjökrigsskolan i Bergen, verksam som bloggare och aktiv inom Second Life

Da jeg startet min bibliotekutdanning for *veeeldig* lenge siden var det en foreleser som snakket om boken som en samtale mellom forfatter og leser og hvordan lesing i virkeligheten er fullførelsen av skaperprosessen som forfatteren startet. Det bildet har fulgt meg siden og vært med på å styre hvordan jeg ser på bibliotek. For meg er bibliotek et sted for samtaler mellom forfatter og leser, mellom mennesker på biblioteket og mellom bibliotekmedarbeider og de som bruker biblioteket. Biblioteket er idag i langt større grad enn før et sted for samtaler og vi bygger om og organiserer bibliotekene slik at de blir bedre samtalesteder enn før. Denne ombyggingen skjer helst i det fysiske rom, men det er og plass til en ombygging av bibliotekets virtuelle, eller digitale, rom.

På bibliotekets websider kan det også bli plass til samtaler. Hittil har hovedfokus for de fleste bibliotek vært å få den som kommer til nettsiden i tale gjennom å oppgi e-postadresser de kan bruke for å henvende seg til biblioteket, eller skjema for tilbakemelding. Dette er like lite en samtale som å få tilbud om å sende et brev til biblioteket eller fylle ut et skjema og legge i en forslagskasse. Om vi ønske samtaler må vi åpne opp nettsidene for nettopp det en samtale er, en likeverdig og åpen kommunikasjon mellom to eller flere parter.

Hvordan skal vi få det til? Det finnes mange verktøy for å oppnå samtaler, og noen av disse er svært enkle å ta i bruk. Det første samtalerommet de fleste bibliotek åpner på nettet er en blogg. Kommentarfunksjonen i en blogg gir leseren mulighet til å både kommentere, få svar fra både bibliotek og andre lesere i kommentarfeltet, og ikke minst kan biblioteket ta opp saken og kommentere i en egen bloggpost og på den måten heve diskusjonen opp på forsiden av bloggen. Denne formen for samtale er asynkron og passer bra om man ikke har store ressurser til oppfølging og tilrettelegging.

Om man ønsker en mer direkte samtale finnes det såkalt chat, eller "instant messaging" IM, der samtalen foregår direkte, men i tekstformat. Denne formen for samtale brukes i digitale referansetjenester og er svært populær hos de under 30 år. IM gir biblioteket en spennende arena for direkte og umiddelbar kontakt med de som bruker bibliotekets websider, men IM gir også anledning til å være tilgjengelig uten at de som ønsker kontakt med biblioteket må gå til bibliotekets nettsider. Biblioteket kan være IM-venn med alle som ønsker det og det gir en helt ny kommunikasjonskanal utenom den tradisjonelle websiden.

Hvor går veien videre? Utviklingen av tredimensjonale verdner, først og fremst i online-spill som World of Warcraft og Age of Conan, men også i fredligere versjon er som den virtuelle verdnen Second Life, kan få stor betydning for hvordan bibliotek kan kommunisere og samhandle med bibliotekbrukere. I Second Life, www.secondlife.com, har det dukket opp mange bibliotekarer og bibliotek det siste året. Danskene har sitt Second Life bibliotek, Sverige har åpnet ambassade i Second Life, og nå har det også blitt dannet en gruppe for svenske Second Life bibliotekarer, Biblioteksavatarerna.se, som allerede har holdt sitt første møte i den virtuelle verden. Her har svenske bibliotekarer møttes og ført samtaler uten å fysisk være på samme sted, men med en følelse av å være tilstede som er sterkere enn den man får ved bloggkommentarer og IM-samtaler. Second Life er interessant for bibliotek på mange plan, men først og fremst som et nytt grensesnitt mot den verden vi skal yte tjenester til. Gjennom å få kunnskaper om virtuelle verdner og hvordan mennesker samhandler og kommuniserer kan vi i framtiden bygge bibliotek som bedre fremmer samtaler, både i det fysiske og virtuelle rom.